

Dosarul nr. 2ra-548/19

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (Igor Negreanu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Lidia Bulgac, Silvia Gîrbu, Grigore Dașchevici)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de Andrei Cornilov,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne împotriva lui
Andrei Cornilov cu privire la recuperarea cheltuielilor suportate pentru
dezvoltarea profesională,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Andrei Cornilov, reprezentat de avocatul stagiar
Victor Coadă și s-a menținut hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătoriei Orhei,
sediul Rezina, prin care s-a admis integral acțiunea depusă de Inspectoratul
General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne,

constată:

La 03 octombrie 2017, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului
Afacerilor Interne (în continuare IGP al MAI) a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Andrei Cornilov cu privire la recuperarea cheltuielilor
suportate pentru dezvoltarea profesională.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin ordinul IGP nr. 838 ef. din 01
decembrie 2015 Andrei Cornilov a fost numit în funcția de ofițer de sector-
interimar al sectorului de poliție nr. 1 Rezina al Inspectoratului de Poliție Rezina al
IGP al MAI, iar în scopul acumulării cunoștințelor teoretice și abilităților practice
necesare exercitării atribuțiilor de serviciu, la 07 decembrie 2015, în temeiul
dispoziției nr.34/3-428 a IGP al MAI acesta a fost delegat la cursurile de formare
profesională inițială în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI pentru perioada
07 decembrie 2015 – 11 martie 2016.

Totodată, reclamantul a relevat că, la 11 martie 2016, Andrei Cornilov a
semnat angajamentul funcționarului public (inclusiv cu statut special) privind
activitatea în cadrul MAI după absolvirea formelor de dezvoltare profesională, prin
care s-a obligat că după absolvirea formelor de dezvoltare profesională în cadrul
Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI cu o durată de peste 90 zile, să activeze în
cadrul MAI o perioadă de 3 ani, iar în caz contrar să restituie integral MAI

cheltuielile suportate pentru dezvoltarea sa profesională, inclusiv salariul încasat pe perioada aflării la instruire, calculate în condițiile legislației în vigoare.

La 13 iulie 2017, prin ordinul IGP nr. 289 ef. din 06 iulie 2017, în conformitate cu art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a fost încetat serviciul și contractul individual de muncă cu Andrei Cornilov, la cererea personală a acestuia.

În atare circumstanțe, reclamantul a indicat asupra faptului că, distinct obligațiilor asumate, Andrei Cornilov nu a activat în cadrul MAI după absolvirea cursurilor de dezvoltare profesională, întreaga perioadă de 3 ani specificată în angajament.

Astfel, pentru a soluționa litigiul apărut pe cale amiabilă, la 27 iulie 2017, în adresa lui Andrei Cornilov a fost expediată o somație, prin care i s-a solicitat restituirea benevolă și imediată a cheltuielilor suportate de către IGP al MAI pentru dezvoltarea profesională în sumă de 23 996,32 de lei, sumă achitată lui Andrei Cornilov din contul IGP al MAI. Însă, somația a rămas nesoluționată, deși a fost recepționată la 31 iulie 2017.

În această ordine de idei, reclamantul IGP al MAI a solicitat încasarea din contul lui Andrei Cornilov în beneficiul său a sumei de 23 996,32 de lei, care constituie cheltuieli suportate pentru dezvoltarea profesională a acestuia.

Prin hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, s-a admis integral acțiunea depusă de IGP al MAI; s-a încasat de la Andrei Cornilov în beneficiul IGP al MAI suma de 23 996,32 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru dezvoltarea profesională; și s-a încasat de la Andrei Cornilov în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 719,88 de lei (f.d. 63, 66-71).

Prin decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Andrei Cornilov, reprezentat de avocatul stagiar Victor Coadă și s-a menținut hotărârea din 25 aprilie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina (f.d. 131, 132-137).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluziile prin faptul că, Andrei Cornilov urmează să restituie IGP al MAI cheltuielile suportate de către acesta pentru dezvoltarea sa profesională în sumă de 23 996,32 de lei, achitată cu titlul de salariu din contul IGP al MAI pe parcursul întregii perioade de aflare a lui Andrei Cornilov, de la 07 decembrie 2015 până la 11 martie 2016, la cursurile de formare profesională inițială în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI.

Or, această obligație rezultă din prevederile articolelor 512, 513 alin. (1), 514 și 572 alin.(2) din Codul civil coroborate cu prevederile pct. 1 și pct. 6 subpunct 1 din Anexa nr.6 privind „Modul de întocmire a angajamentului scris al funcționarului public privind activitatea în serviciul public după absolvirea formelor de dezvoltare profesională” la Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

La 15 ianuarie 2019, Andrei Cornilov a declarat recurs împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 139-141, 143).

În motivarea recursului a menționat că nu este de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, din motiv că a fost delegat la cursurile de formare inițială prin dispoziția nr. 34/3-428 din 02 decembrie 2015 a IGP al MAI, pe când contractul individual de muncă a fost semnat la 07 decembrie 2015.

Respectiv, la momentul emiterii acestei dispoziții, nu se afla în raporturi de muncă cu IGP al MAI, iar prin prisma articolului 58 alin. (2) din Codul muncii contractul individual de muncă produce efectele din ziua semnării, dacă contractul

nu prevede altfel. Ba mai mult decât atât, IGP al MAI a emis ordinul de angajare la 01 decembrie 2015, iar contractul individual de muncă a fost semnat la 07 decembrie 2015, fapt ce contravine dispozițiilor articolului 65 alin. (1) din Codul muncii.

Mai mult decât atât, dispoziția nr. 34/3-428 din 02 decembrie 2015 a IGP al MAI nici nu i-a fost adusă la cunoștință.

La fel, recurentul a invocat că angajamentul a fost întocmit și semnat contrar prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009, și anume după finalizarea cursurilor de instruire și nu înainte emiterii dispoziției IGP de delegare la cursuri, lipsind astfel salariatul de opțiunea de a refuza dezvoltarea profesională.

În această ordine de idei, recurentul Andrei Cornilov a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 aprilie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie respinsă acțiunea depusă de IGP al MAI.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, § 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată lui Andrei Cornilov, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depuse de Andrei Cornilov, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esența lor, sunt similare alegațiilor inserate în cererea de apel (f.d. 77-79). Astfel se deduce că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel, iar drept consecință argumentele conținute în aceasta nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate a instanței de recurs, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurentul nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în

ordine de apel.

Sub acest aspect urmează a se evidenția faptul că, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Andrei Cornilov nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Andrei Cornilov nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Andrei Cornilov a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea

echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Andrei Cornilov împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Andrei Cornilov împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne împotriva lui Andrei Cornilov cu privire la recuperarea cheltuielilor suportate pentru dezvoltarea profesională.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic